

Λογοτεχνικό Βιογραφικό

Η Νέλλη Σπαθάρη (Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλίτη) γεννήθηκε στην Αθήνα το 1956. Είναι πτυχιούχος της Γαλλικής Φιλολογίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ελληνικής Φιλολογίας, τμήματος ΜΝΕΣ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, στον τομέα Λαογραφίας του οποίου εκπόνησε και τη διδακτορική της διατριβή («Οι αγγειοπλάστες της Σίφνου. Κοινωνική συγκρότηση, παραγωγή, μετακινήσεις», εκδ. Αρσενίδη, 1992). Συνέχισε μεταδιδακτορικές σπουδές στο Παρίσι, ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας. Η μελέτη της «Ιστορική και Κοινωνική Λαογραφία της Ανατολικής Θράκης» βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών το 1994 (εκδ. Α. Α. Λιβάνη, 1997). Διορίστηκε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δίδαξε στο Πειραματικό Γυμνάσιο και Λύκειο Αναβρύτων, διετέλεσε επί έντεκα έτη Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων, καθώς και Προϊσταμένη Παιδαγωγικής και Επιστημονικής Καθοδήγησης στην Περιφερειακή Διευθυνση Εκπαίδευσης Αττικής. Δίδαξε στο Ελληνικό Επιστημικό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) και συμμετείχε στην επιστημονική ομάδα συγγραφέας του τρίτου διδακτικού εγχειριδίου της Θεματικής Ενότητας «Ο Δημόσιος και ο Ιδιωτικός Βίος των Ελλήνων». Οι νεότεροι χρόνοι ΙΙ» (ΕΑΠ, 2002). Παράλληλα ανέλαβε να συντάξει για την ίδια Θεματική Ενότητα το «Ανθολόγιο Δοκιμών για το Δημόσιο και Ιδιωτικό Βίο στην Ελλάδα (19ος-20ος αιώνας)» (ΕΑΠ, 2008). Συνέγραψε το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας με θέμα «Αισθητική Εκπαίδευση και Αγωγή» (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων, 2000). Έχει δημοσιεύσει εκπαιδευτικά εγχειρίδια για τους μαθητές και τις μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου («Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ΄ Λυκείου. Επιλογή και ανάλυση ιστορικών πηγών», εκδ. Πατάκη, 2011 και «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας Γ΄ Λυκείου. Διαγωνίσματα προσομοίωσης», εκδ. Πατάκη, 2017). Έχει πλήθος δημοσιευμένων εισηγήσεων σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, καθώς και άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά. Έχει συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μια νουβέλα της και δύο διηγήματά της έχουν διακριθεί σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς, μεταξύ των οποίων και στον 6ο και 7ο Διεθνή Λογοτεχνικό Διαγωνισμό του Ομίλου UNESCO Τεχνών, Λόγου και Επιστημών («Μια καλοκαιρινή παρτίδα σκάκι κι άλλη μία», 2020, και «Στάκα καρδιά μου», 2020). Έχει ασχοληθεί με τη μετάφραση από τη γαλλική γλώσσα κειμένων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, καθώς και παιδικών βιβλίων.

Το βιβλίο της **“Amor Fati”** κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Ελκυστής.

Τρόπος επικοινωνίας: Facebook: Nelly Spatharis

Ερωτηματολόγιο για Συγγραφείς

Ποιον συγγραφέα ή ποιητή θα ήθελες να συναντήσεις;

Έχω γράψει πολλές φορές πως όλες μου οι συγγραφικές σκέψεις κινούνται γύρω από τη μνήμη και τη λήθη. Για τον λόγο αυτό, θα ήθελα να συναντήσω τον Μαρσέλ Προυστ, μια καλοκαιρινή Κυριακή πρωί στη φανταστική πόλη Κομπραί του μνημειώδους έργου του «Αναζητώντας τον Χαμένο χρόνο», να καθίσουμε σε ένα τραπέζι να πιούμε τίλιο και να βουτήξουμε από ένα μπισκότο μαντλέν, από αυτά τα μικρά κοχύλια της ζαχαροπλαστικής «τόσο στρουμπουλά αισθησιακού κάτω από τις αυστηρές κι ευλαβικές πτυχές τους» για να μας ανακαλέσουν μνήμες από το παρελθόν. Η τόσο απλή κίνηση που του ξύπνησε μνήμες από την παιδική του ηλικία και που γέννησε ένα από τα πιο εμβληματικά έργα της παγκόσμια λογοτεχνίας. Θα ήθελα να ανοίξω τη συζήτηση για την υποκειμενικότητα της μνήμης, όταν αυτή διαθλάται από τον χρόνο. Γιατί, όσες φορές έχω διαβάσει το «Από τη μεριά του Σουάν», το πρώτο μέρος του έργου του, έχω αναρωτηθεί για τις λειτουργίες ανάκλησης της μνήμης και της ταύτισής της με την πραγματική ζωή.

Και μετά, θα ήθελα να φύγουμε από το δικό του φανταστικό Κομπραί της μνήμης, και να του ανταποδώσω το τραπέζι στο δικό μου χώρο. Κάτω από τη λεμονιά, δίπλα στο πηγάδι, στη δική μου Ύδρα, τη διαθλασμένη από τον χρόνο και τη δική μου επλεκτική μνήμη. Να τον κεράσω τις δικές μας μαντλέν, τα υδραϊκά αμυγδαλωτά, και να του μιλήσω για τη δική μου παιδική ανάμνηση, όταν, Πάσχα, επιστρέφοντας από το Μαντράκι με τη βενζινακάτο και καθώς πήγαινα να αποβιβαστώ στο λιμάνι, παιδάκι πέντε χρόνων, με άρπαξε ο θεός μου, φωνάζοντάς μου «Στάκα καρδιά μου»/ ο τίτλος του δικού μου αφηγήματος. Για να μην πέσω πάνω στον Γιάννη Αγιάννη του νησιού που είχε αρπάξει μια φραντζόλα φωμί από τον φούρνο που βρισκόταν τότε αντικριστά και έπεφτε εκείνη τη στιγμή στο έδαφος από το χέρι του νόμου του λιμενικού εκτοξεύοντας το τεκμήριο της πείνας του στο καλντερίμι του λιμανιού.

Και μετά, θα ήθελα με κάποιο μαγικό τρόπο να μεταβούμε στα περίχωρα του Παρισιού, στο Saint-Germain-en Laye, εκεί που φοιτήτρια, πήγα να βρω τις δικές μου αυβέρινες, τις αγαπημένες του ασπραγκαθές, μα κοντοστάθηκα, δειλίασα. Γιατί κάτω από τις ασπραγκαθές βρισκόταν θαμμένοι ο σκύλος των παιδικών μου χρόνων, χαμένος από μια ασιγήστη αδελφική ζήλια. Σε κείνο το δάσος που περιέβαλε το σχολείο των παιδικών μου χρόνων θα ήθελα να κάναμε μαζί ένα πικ-νικ στο έδαφος και να με μάθαινε να διαβλέπω τις ανεπαίσθητες αντιδράσεις των ανθρώπων, όπως έμαθε να τις βλέπει κι εκείνος «Από τη μεριά της Γκερμιάντ». Γιατί στο δικό μου «Amor fati» όσο κι αν αναζήτησα τις κρυφές πτυχές των ανθρώπων στις ανεπαίσθητες αντιδράσεις τους, αυτό που κατάλαβα είναι ότι τις ερμήνευσα πολύ αργά.

Ανάφερε ένα απόσπασμα 1-4 σειρών από βιβλίο ή λεγόμενα του αγαπημένου σου ομότεχου λογοτέχνη.

Και σαν το παιχνίδι που διασκεδάζει τους Ιάπωνες, όταν μουσκεύουν σε μια κοίπα πορσελάνης γεμάτη νερό μικρά κομμάτια χαρτί, αξεχώριστα ως τότε, μα που μόλις βραχούν, τεντώνονται, στρίβουν, χρωματίζονται, διαφοροποιούνται, γίνονται λουλούδια, σπίτια, πρόσωπα στέρεα και που τ΄ αναγνωρίζεις, έτσι και τώρα όλα τα λουλούδια του κήπου μας και του πάρκου του κυρίου Σουάν, και τα νούφαρα της Βιβόν, κι οι καλοί άνθρωποι του χωριού και τα μικρά τους σπίτια, κι η εκκλησιά και όλο το Κομπραί και τα περίχωρά του, όλα αυτά που παίρνουν μορφή και υλική υπόσταση, βγήκαν, πόλη και κήποι, απ΄ το φλυτζάνι μου με το τσάι.

Μαρσέλ Προυστ, Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο, I Από τη μεριά του Σουάν. σ.65

μτφ. Παύλος Ζάννας, εκδ. Ηριδανός.

Το είδος γραφής που υπηρετείς σε εκφράζει απόλυτα; Θα μπορούσες να περαματιστείς γράφοντας κάτι διαφορετικό, κι αν ναι τι θα ήθελες να δοκιμάσεις;

Ναι, το είδος γραφής που υπηρετώ με εκφράζει απόλυτα. Σε (ανέκδοτα) διηγήματά μου έχω πειραματιστεί με ποικίλα είδη γραφής και αφηγηματικές τεχνικές. Κάποιες έχω ενσωματώσει και στο μυθιστόρημά μου Amor fati.

Αυτό που ήθελα να δοκιμάσω, και σίγουρα θα το κάνω στο μέλλον, είναι να γράψω ένα δυστοπικό μυθιστόρημα. Δεν εννοώ ένα μυθιστόρημα επιστημονικής φαντασίας, ούτε ένα θρίλερ. Ένα μυθιστόρημα όπου θα προβάλλονταν στο μέλλον οι κοινωνικές μας ανηυχίες, σε μια εποχή που δεν θα ισχύουν τα κοινωνικά θέσφατα-αν υπάρχουν τέτοια- που ισχύουν στην εποχή μας.

Ποια είναι η γνώμη σου για τους λογοτεχνικούς διαγωνισμούς;

Όλοι οι λογοτεχνικοί διαγωνισμοί δεν έχουν το ίδιο κύρος. Συνεπώς δεν μπορώ να εκφραστώ συνολικά. Μερικοί αποτελούν αυτοσκοπό προς ανάδειξη του διοργανωτή. Άλλοι αναζητούν τη δυνατή πένα που θέλουν να αναδείξουν. Υπάρχουν διαγωνισμοί που εδώ και δεκαετίες έχουν γράψει ιστορία. Άλλοι είναι ευκαιριακοί.

Προσωπικά, έχω βραβευτεί δύο φορές, και μάλιστα συνεχόμενες-αλλά σε διαφορετική κατηγορία-από τον ίδιο φορέα: τον Όμιλο για την UNESCO Τεχνών, Λόγου & Επιστημών. Το 2017 για το νεανικό μου διήγημα «Μια καλοκαιρινή παρτίδα σκάκι κι άλλη μια» και το 2018 για τη νουβέλα μου «Στάκα καρδιά μου».

Σε ποια ηλικία εκφράστηκες για πρώτη φορά, γράφοντας το πρώτο σου πεζό ή ποιητικό κείμενο;

Δεν είμαι από τους ανθρώπους εκείνους που θα επικαλεστούν την παιδική ή νεανική μου ηλικία για να επβεβαιώσω ένα πηγαίο ταλέντο που εκκολαπτόταν από τότε που έμαθα να γράφω. Μετρούν οι σκέψεις που γράφαμε με ποιητικότητα στα λευκάματα της εποχής; Τα μικροδιηγήματα που γράφαμε στο περιοδικό του σχολείου;

Για μένα η λογοτεχνική συγγραφή είναι μια πράξη ωριμότητας. Είναι η διεξόδος στις σκέψεις που με κατατρύχουν. Και οι σκέψεις αυτές γίνονται ολοένα και πιο πειστικές όσο οι εμπειρίες της ζωής πολλαπλασιάζονται και μας βασανίζουν.

Ως φιλόλογος έχω αναλύσει πολλά λογοτεχνικά κείμενα που μιλούν για τα ατομικά πάθη. Ως κοινωνική ανθρωπολόγος έχω προσεγγίσει τις συλλογικές συμπεριφορές. Έχω δημοσιεύσει πολλές επιστημονικές εργασίες. Έχω συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια.

Όμως, τόλμησα να γράψω λογοτεχνία μόνο όταν ένιωσα ότι ωρίμασα. Γιατί για μένα η λογοτεχνία δεν είναι μια «πιασάρικη» πλοκή. Είναι πίσω και πέρα από αυτή. Το υπόβαθρο που δικαιολογεί την πλοκή. Και αυτό το υπόβαθρο θέλει εμπειρία και ωριμότητα.

Υπήρξε ποτέ στιγμή που θέλησες να παρατήσεις την ενασχόλησή σου με την συγγραφή; Αν ναι, γιατί;

Ναι, το έχω σκεφτεί. Αλλά όχι για τον λόγο που θα νόμιζε κανείς. Όχι για να εγκαταλείψω τη συγγραφή η οποία δεν θα με εκφράζει πλέον. Αλλά υπάρχουν φορές που θα ήθελα να βγω από το χώρο που γράφω-και δεν εννοώ κατ΄ ανάγκη από τέσσερις τοίχους- από τον εσωτερικό μου χώρο και να γίνω πιο εξωστρεφής. Πρώτα απ΄ όλα να ήμουν πιο αθλητική. Σωματικά πιο δραστήρια. Σε όλη μου τη ζωή η πνευματική μου δραστηριότητα καταπίεζε τη σωματική. Μόνο γι΄ αυτό τον λόγο.

Η καλύτερη και η χειρότερη κριτική που άκουσες για το έργο σου;

Όλη μου την επαγγελματική ζωή έγραφα. Αλλά έγραφα τα επιστημονικά και εκπαιδευτικά μου συγγράμματα. Η ενασχόληση με τη λογοτεχνία, αν και δεν είναι πρόσφατη, τώρα βγήκε στην επιφάνεια. Η καλύτερή μου κριτική ήταν η βράβευσή μου από την Ακαδημία Αθηνών το 1994, όταν μελέτησα και ανέλυσα τις προφορικές αφηγήσεις των προσφύγων από την Ανατολική Θράκη. Θετική κριτική εξάλλου θεωρώ όλα τα «ναι» των εκδοτικών οίκων για τα βιβλία της ειδικότητάς μου.

Για να περιοριστώ στη λογοτεχνία, τρεις είναι οι απόπειρές μου μέχρι στιγμής. Τα δύο έργα μου που βραβεύτηκαν από τον Όμιλο για την UNESCO Τεχνών, Λόγου & Επιστημών, όπως προανέφερα και το μυθιστόρημά μου Amor fati για το οποίο μου απάντησαν θετικά δύο εκδοτικοί οίκοι σχεδόν συγχρόνως σε λιγότερο από ένα μήνα από την κατάθεση του έργου μου. Κι αυτό το εκλαμβάω ως θετική κριτική του έργου μου.

Από τότε που κυκλοφόρησε το μυθιστόρημά μου- μόλις δύομιας μήνης-, έχω λάβει προς το παρόν μόνο θετικές κριτικές, είτε από κριτικούς είτε και από απλούς αναγνώστες.

Ποια λογοτεχνική ερώτηση μισείς να σου κάνουν και γιατί;

Θεωρώ τελείως αφελείς τις ερωτήσεις του τύπου «Ποια ώρα της ημέρας γράφεις;» ή «Πόσο χρόνο χρειάζεσαι να γράφεις ένα λογοτεχνικό έργο». Δεν γράφει λογοτεχνία όποιος δεν έχει τρικυμία στον εσωτερικό του κόσμο. Και αυτή η τρικυμία δεν χωράει ούτε σε ώρες γραφείου-όποιες κι αν είναι αυτές- ούτε κολλάς ένσημα που σου μετρούν τη χρονική διάρκεια της συγγραφής ενός έργου.

Μια νουβέλα μου εκατό σελίδων, το «Στάκα καρδιά μου», το έγραφα σε πέντε μέρες και βραβεύτηκε. Μόνο που τριγυρούσε στο μυαλό μου τρεις δεκαετίες, από τότε που, φοιτήτρια, είχα κάνει μια λαογραφική καταγραφή στην Ύδρα για το μάθημα της Λαογραφίας 720 χειρόγραφων, τότε, σελίδων που βρίσκεται κατατεθειμένη στο Λαογραφικό Σπουδαστήριο του ΕΚΠΑ. Κι αναρωπόμουν πως θα μπορούσα να αξιοποιήσω αυτό το υλικό ώστε να διαραστεί από τους μη ειδικούς. Και όταν είδα την προκήρυξη του Ομίλου UNESCO, επαληθής η σκέψη στο μυαλό μου. Όπου, ένα χάραμα ξύπνησα και μέσα σε πέντε μέρες την είχα ολοκληρώσει.

Αντίθετα, άρχισα το πρώτο κεφάλαιο του μυθιστορημάτος μου Amor fati, πριν από μια πενταετία. Η ιδέα ήταν ακόμα πιο παλιά. Να γράψω για μια επαναστατημένη έφηβο την δεκαετία του '70, τη Νάντια, η οποία, με όλη τη λογοτεχνική ελευθερία, είμαι εν δυνάμει εγώ. Κάποια στιγμή ολοκλήρωσα αυτό που εμφανίζεται στο μυθιστόρημα ως Πρώτο Μέρος, με την κορύφωση και τη λύση του. Θεωρούσα πως το είχα ολοκληρώσει. Αλλά κάτι με έτρωγε ότι το κείμενο, ως προς την πλοκή είχε κάνει μεν τον κύκλο του, αλλά δεν είχα πει όσα ήθελα να πω. Δεν είχε ωριμάσει. Πότε ωρίμασε; Όταν έφυγε από τη ζωή η μητέρα μου με έναν πολύ τραγικό τρόπο. Και καθώς η Νάντια έχει μια συγκρουσιακή σχέση με τη μητέρα της, αυτό το γεγονός μου έδωσε τέτοια ώθηση που πήραν φτερά τα δάκτυλά μου. Πληκτρολογούσα μανιωδώς και σε ελάχιστους μήνες έγραψα τόσο όσο δεν είχα γράψει σε πέντε χρόνια, ολοκλήρωσα το έργο μου και αισθάνθηκα ότι ωρίμασε. Αν δεν είχε φύγει, και με τον τρόπο που έφυγε η μητέρα μου από τη ζωή, ίσως το κείμενο να βρισκόταν ακόμα στο συρτάρι μου.

Γι΄ αυτό επανερχομαι στην άποψή μου ότι, για μένα, δεν αρκεί μια «πιασάρικη» πλοκή. Με ενδιαφέρει τι υπάρχει πίσω απ΄ αυτή.

Άρα, πόσο χρόνο χρειάζομαι για να ολοκληρώσω ένα έργο;

Πιστεύεις πως οι περισσότεροι ομότεχνοί σου γράφουν από εσωτερική ανάγκη ή επιδιώκουν αποκλειστικά το χρήμα και την δόξα;

Νομίζω πως στην Ελλάδα, λόγω του περιορισμένου αναγνωστικού κοινού, καθώς η ελληνική γλώσσα δεν δίνει τις δυνατότητες που δίνει π.χ. η αγγλική ή η γαλλική γλώσσα, δεν είναι εύκολο να σκοπεύεις να χρήμα. Οι συγγραφείς που ζουν από τη συγγραφή είναι λίγοι, αυτοί που πλούτισαν από τα βιβλία τους ακόμα λιγότεροι. Εάν, τώρα, δόξα, εννοούμε την αναγνωρισμότητα και την αποδοχή, αυτό αποτελεί μια θετική προσδοκία που νομίζω πως δεν λείπει από κανένα συγγραφέα. Γιατί, ακόμα κι όταν γράφεις από εσωτερική ανάγκη, από τη στιγμή που αποφασίζεις να επιλέξεις την έκδοση του έργου σου, σημαίνει πως δεν θέλεις να παραμείνει στο συρτάρι σου ως μια εσωτερική εξομολόγηση, αλλά πως θέλεις να διαβαστεί. Να διαβαστεί και να αναγνωριστεί η αξία του.

Ανάφερε τρεις χαρακτηρισμούς για τον εαυτό σου για τους οποίους είσαι υπερήφανος/η και άλλους τρεις για τους οποίους όχι.

Είμαι βράχος συναισθηματικής ευαισθησίας, μια χασοτική ορθολογίστρια. Τα χαρακτηριστικά αυτά ούτε μετριοφνίται με μαθηματική αριθμηση ούτε χωρούν σε απόλυτα θετικά ή αρνητικά πρόσημα. Είμαι άνθρωπος της αμφισβήτησης και της άρνησης του απολύτου, άρα τα χαρακτηριστικά του χαρακτήρα μου δεν μπορώ να τα κατηγοριοποιήσω. Ο βράχος είναι θετικό ή αρνητικό χαρακτηριστικό; Η συναισθηματική ευαισθησία είναι θετικό ή αρνητικό χαρακτηριστικό; Το να είσαι χασοτικός όταν δημιουργείς είναι θετικό ή αρνητικό; Το να είσαι ορθολογιστής τι είναι; Επειδή η ωριμότητα της ηλικίας μου επιβεβαιώνει καθημερινά ότι «Εν όψει ότι ουδέν οίδα» το ίδιο πιστεύω και για τον εαυτό μου και τα χαρακτηριστικά του. Πάντα θα αναρωτιέμαι και είμαι σίγουρη ότι αντικειμενική απάντηση δεν υπάρχει.

...και η ώρα σου να ανταποδώσεις την.... ιερή εξέταση που πέρασες από αυτή την ανακριτική συνέντευξη! Κάνε μια δική σου, λογοτεχνική ερώτηση-ταμπού για κάτι που θα ήθελες να μάθεις για τον δημιουργό αυτού του ερωτηματολογίου!

Θα κάνω μια μικρή εισαγωγή προτού διατυπώσω την ερώτηση.

Στη νουβέλα μου «Στάκα καρδιά μου», την βραβευμένη νουβέλα μου από έναν οργανισμό με το κύρος του Ομίλου UNESCO, δέχτηκα μια κριτική που αν και πολύ θετική είχε ένα αγκάθι: κατά τη γνώμη του κριτή, δεν είχε αρκετή πλοκή ώστε να ικανοποιήσει μια μυθιστορηματική αφήγηση. Μα, δεν έγραφα ένα μυθιστόρημα. Έγραφα ένα πεζογράφημα, με τον όρο όπως τον αποδίδει ο Θεσσαλονικιός συγγραφέας Γιώργος Ιωάννου: ένα αφήγημα που παρακολουθεί τις σκέψεις του αφηγητή. Και τούτο αποτελούσε μια συνειδητή επιλογή, καθώς η αφηγήτρια, όσο της αποκαλύπτεται η ζωή της παραδοσιακής κοινωνίας του νησιού στο οποίο κάνει μια λαογραφική καταγραφή, τόσο εμπλέκει τις αφηγήσεις με προσωπικές τις μνήμες από μια εποχή που το νησί δεν είχε γνωρίσει ακόμα την ανάπτυξη. Υπάρχει μια εσωτερική φωνή που ακολουθεί την αφήγηση. Αυτός ήταν ο κύριος στόχος της αφήγησης και το λογοτεχνικό είδος που επέλεξε για την ανάδειξη του στόχου ήταν το πεζογράφημα.

Και τώρα η ερώτηση:

«Ποια πρέπει να είναι τα προσόντα ενός κριτικού της λογοτεχνίας, ώστε να γνωρίζει τον χώρο και να μπορεί να εκφέρει την γνώμη του πάνω σε αυτό τον τομέα;»

Θεόφιλος Γιαννόπουλος: Σας ευχαριστώ πολύ για την όμορφη λογοτεχνική μας συζήτηση κυρία Σπαθάρη, ειλικρινά ήταν χαρά μου, σας εύχομαι να συνεχίσετε με την ίδια αγάπη στην συγγραφή και να ζήσετε στην διαδρομή αυτή όλα όσα ποθείτε!

Σχετικά με το ερώτημά σας, προσωπικά πιστεύω πως τα προσόντα ενός κριτικού λογοτεχνίας επικεντρώνονται θεωρητικά σε δύο στοιχεία: Στην φιλολογική ιδιότητα του ατόμου και στις σχετικές, αναγνωστικές και ενδεχομένως συγγραφικές γνώσεις που κατέχει επί του αντικειμένου.

Γιατί όπως είχε αναφέρει και ο Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι “Μερικά πράγματα δεν μπορεί κανείς να τα κρίνει, αν δεν τα έχει δοκιμάσει μόνος του”.

Αυτά θεωρώ πως είναι δυο κύρια εφόδια ώστε να κατατεθεί μια όσο το δυνατόν υποκειμενική γνώμη για κάποιο λογοτεχνικό έργο.